זון אויפגאנג — 6.09.
זון אונטערגאנג — 6.57.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

אידישע וואַרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און קאלט

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 64. Winnipeg, Mon. March 31, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מאנטאג ב׳ ניסן, תר״ץ.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY 7 1930 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

פריזדי קאונסיל ווארפט צוריק פעטיציעס פון פאראורטיילטע צום טויט אראבער

אנב - אורחא

פון מארק

די באוועגונג און די מאסן

אין אונזער געועלשאפטלאכן לעבן (איך באגרעניץ זיך מיט׳ן אמעריקאנישן־קאנאדישן אידישן לעבן) זיינען דאָ־א היכשע צאָל באוועגונגען, — און אונטער באוועגונען פארשטייען מיר געוויינטלאך ארגאניזירטע פארמען פון טעטיקייטן, וואָס דארפן לייזן געוויסע נאציאנאלע אדער סאציאלע פראבלעמען.

די באוועגונגען אונזערע ליידן ניט פון צופיל באשיידנקייט. יעדע איינע פון זיי רעדט אינ׳ם נאמען פון מאסן, — סיי פון אידישע מאסן, און סיי פון ארבעטער מאסן, און סיי פון ארבעטנדיקע אדער "הארעפאשנע" מאסן, — עס היינגט אפ אן דעם, וואס די פאליטישע שאטירונג פון דער באטרעפנדיקער באוועגונג איז, און וועמעס פראבלעמען זי האט זיך עס גענומען צו לייזן.

קיין גרויסן פראקטישן אונטערשייד מאכט עס ניט. אלע וואס ריידן אינ׳ם נאמען פון מאסן און פרעטענדירן צו זיין זייערע איינציקע פארטרעטער, האבן בעצם אין זינען די זעלבע גראע, אומבאשטימטע אידישע מאסע.

און עס וואלט באמת געווען אן אומזין צו צוגעבן, אז אט די פרעטענזיעס פון אונזערע באוועגונגען זיינען באדעטיקט. עס וואלט דאן אויסגעקומען, אז די זעלבע מאסן זיינען פארטראטן פון קעגנגעזעצטע אידייען, וואס קעמפן אפט צווישן זיך אויף לעבן און אויף טוים.

* * *

דער אמת איז, אז אט די אלע פרעטענזיעס אויף די מאסן זיינען ניט מער ווי די געוויינטלאכע פראזן. מיט וועלכע די באוועגונגען נוצן זיך אויס צוצוגעבן זיך אליין מוט, — פונקט ווי איניגאנער פלעגן האבן זייערע בארימטע מלחמה טעניק, מיט וועלכע זיי פלעגן ביי זיך אויפרייצן א קריגס־היסטעריע, אייר־דער זיי פלעגן ארויס אין שלאכט.

די באוועגונגען באשטייען פון קליינע גרופעס געועלשאפטלאך אקטיווע מענשן, וואס טראגן די נאגעע לאסט אויף זייערע פלייצעס, ביי זיי איז דאָ געועלשאפטלאכע ארבעט אדער א פראפעסיע ווי אלע פראפעסיעס, אדער א מיטל אויסצובריינגען זייער איבערפלוס פון ענערגיע.

די "ברייטע מאסן", אין וועמעס נאמען יענע ריידן, זיינען בכלל גלייכגילטיג צום נאנצן טומל וואס די באוועגונגען מאכן אן אויף דער אידישער נאס, אדער זיי קוקן זיך צו צו זייער קאמף ווי צושויער צו א פוטבאל שפיל.

אין דעם לעצטן פאל זיינען זיי פארינטערעסירט אינ׳ם ספארט, און נעמען געוויינלאך צדדים. יעדער איינער איז פארינטערעסירט, אז זיי צד זאָל געווינען. אינ׳ם שפיל גופא נעמען זיי אבער קיין דירעקטן אנטייל ניט. זיי וועלן אפשר אפילו צווישן זיך צעפאטשן זיך פאר דעם כבוד פון זייערע באטרעפנדיקע צדדים, — אבער צום שפיל גופא האבן זיי פארט ניט קיין דירעקטע שייכות.

* * *

די באוועגונג וואָס זעט זיך אמערסטן אן אויף דער אידישער נאס איז, בלי־ספק, די ציוניסטישע.

זי האט דערפאר די שטארקסטע פרעטענזיעס אויף די אידישע מאסן, און רעדט ניט אנדערש ווי אין נאמען פונ׳ם "אידנטום" און פונ׳ם אידישן פאלק.

וויפיל אקטיווע ציוניסטישע פוטבאל שפילער האט איר ביי אונז?

אין קאנאדע זיינען זיי דאָ אפשר א פאר צענדליק. אין די פאראייניקטע שטאטן קאָן מען זיי אפשר איבערציילן אין די הונדערטער.

און וויפיל זיינען ביי אונז גרייט איינשוישען א פאר דאלאר אין קאָן?

אין אזא ציוניסטישער שטאט ווי ווינניפעג זיינען דאכט זיך דאָ פון צוואנציק טויזנט אידן בלויז ארום 250 וואָס גיבן א דירעקטע ביישטייערונג פאר׳ן ציוניזם, דורכ׳ן קרן־היסוד.

פאר ציוניסטישע פושקעס גיבן טאקע א סך מער. אבער אט די זעלבע געבער גיבן אויף פאר א ישיבה אין ארץ־ישראל און פאר א אידישיסטישער שול׳ן אין פוי־לן, פאר א עהייטער מעגשעוויסטישער צייטונג אין רוסלאנד און פאר א פאנד אויפצוהאלטן די קאמוניסטישע "פרייהייט".

פאר דעם דורכשניטלאכן אידן איז קיין אונטערשייד ניט פארוואס צו געבן. אפילו דאָס וויפל צו געבן הייגט אויף גיכער אפ אן דער שיינקייט פון דער באדד פון דעם זאמלער, ווי פון דער חשיבות פונ׳ם ענין . . .

דער דורכשניטלאכער איד האלט בלויז, אז "כל הפושט יד נותנים לו", — ווער עס שטרעקט אויס א האנט, דארף מען אים געבן. ער האט א ווייך הארץ, דער דורכשניטלאכער איד, און קאָן ניט אפזאגן.

* * *

די באוועגונגען זיינען בלויז עס שוים פונ׳ם לעבן. זיין ברייענדיקער אויסדרוק. איך בין אבער ניט קיין פעסימיסט. איך טו ניט א מאך מיט׳ן האנט אויף די אידישע מאסן אין פארצווייפלונג.

אין די טיפענישן פון די מאסן גייט אן א קאנסטרוקטיווע ארבעט, וואָס איז לאנגזאם און באמערקט זיך דערפאר ניט פאר׳ן אויג. עס אנטוויקלען זיך שאפונגס בחות אויף דעם דאזיקן באדן, וואָס גיבן א דירעקטע ביישטייערונג פאר׳ן ציוניזם, דורכ׳ן קרן־היסוד.

פאר ציוניסטישע פושקעס גיבן טאקע א סך מער. אבער אט די זעלבע געבער גיבן אויף פאר א ישיבה אין ארץ־ישראל און פאר א אידישיסטישער שול׳ן אין פוי־לן, פאר א עהייטער מעגשעוויסטישער צייטונג אין רוסלאנד און פאר א פאנד אויפצוהאלטן די קאמוניסטישע "פרייהייט".

פאר דעם דורכשניטלאכן אידן איז קיין אונטערשייד ניט פארוואס צו געבן. אפילו דאָס וויפל צו געבן הייגט אויף גיכער אפ אן דער שיינקייט פון דער באדד פון דעם זאמלער, ווי פון דער חשיבות פונ׳ם ענין . . .

דער דורכשניטלאכער איד האלט בלויז, אז "כל הפושט יד נותנים לו", — ווער עס שטרעקט אויס א האנט, דארף מען אים געבן. ער האט א ווייך הארץ, דער דורכשניטלאכער איד, און קאָן ניט אפזאגן.

* * *

די באוועגונגען זיינען בלויז עס שוים פונ׳ם לעבן. זיין ברייענדיקער אויסדרוק.

איך בין אבער ניט קיין פעסימיסט. איך טו ניט א מאך מיט׳ן האנט אויף די אידישע מאסן אין פארצווייפלונג.

אין די טיפענישן פון די מאסן גייט אן א קאנסטרוקטיווע ארבעט, וואָס איז לאנגזאם און באמערקט זיך דערפאר ניט פאר׳ן אויג. עס אנטוויקלען זיך שאפונגס בחות אויף דעם דאזיקן באדן, וואָס גיבן א דירעקטע ביישטייערונג פאר׳ן ציוניזם, דורכ׳ן קרן־היסוד.

א׳דישע קולטור געזעלשאפט שליסט ערשטן צוזאמענפאר

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יארק, מארט 31 (איטא). — די אידישע קולטור געזעלשאפט האט געשלאסן איר ערשטן צוזאמענפאר לעצטן אונטג. אנגעמענדיק א צאל רעזאלוציעס.

א רעזאלוציע איז אנגענומען געווארן, וואָס פראקלאמירט, אז "דער אידישיזם איז אויפגעקומען פון די טיפענישן פון דעם פאלקס באוואוסטזיין צו פאראייניקן אלע אידן אין איין שאפנדיקער איינהייט. די אידישע פאלקסמאסן, און ספעציעל די אידישע ארבעטער מאסן פון אלע ריכטונגען, ווערן גערופן צו טאָן אונזער ארבעט״.

א רעזאלוציע איז אנגענומען געווארן צו באגריסן די אידישע מאסן פון סאוועטן פארבאנד און פון אלע לענדער מיט די דערגרייכונגען פון דער אידישער שפראך און דער אידישער קולטור. און א רוף ווערט ארויסגעשיקט פאר דער גרינדונג פון אידישע קולטור ארגאניזאציעס אין בער נאר דער וועלט.

א רעזאלוציע פארדאמט די העצעס וואָס ווערן אנגעפירט קעגן די אידישע וועלטלאכע שול׳ן אין פוילן, און נאָך א רעזאלוציע פארדאמט די רדיפות אויף אידישע אין ארץ ישראל.

דער צוזאמענפאר האט באשלאסן צו שאפן א פאנד פון 25 טויזנט דאלאר פאר דער אויסגאבע פון א ספעציעלן ארגאן פון דער אידישער קולטור געזעלשאפט.

זלמן רייזען און דר. זשיטלאווסקי האבן נעהאלטן די שלום רעדעס אין אן אטמאספערע פון גרויס ענטוזיאזם.

קינד צונעווארפן אין באן־וואגאן; מוטער ארעסטירט

אן עופה׳לע, פינף וואָכן אלט, איז געפונען געווארן אין וואגאן פון סי. פי. אר. צוג נו. 2. נאענט ארום ווינניפעג. לעצטן פרייטאג. דאס עופה׳לע איז געווען אריינגעלייגט אין א קארטאן קעסטעלע, און א פאסאזשיר האט עס אנטדעקט, ווען ער האט דערהערט קולות פון דארטן. אין קעסטעלע איז געווען א צעטעלע, וואָס האט געלייטעט: "ביטע, נעמט דאָס קינד צו אימעצן וואָס וועט זיין גוט צו אים. זיין נאמען אין לייעל גרעגס, און ער איז געבארן געווארן פעב. 26טן. זיין מוטער האט אוועקגעגעבן איר לעבן פאר אים, און זיין פאטער איז פארשוואונדן געווארן מיט איינקע מאגאטן צוריק״.

דעם זעלבן טאג האט די פראוויינציעלע פאליציי ארעסטירט אין ווירדען, מאנ., א פרוי מיט׳ן נאמען ווילמא נעבאלז, 24 יאר אלט, וועלכע זאָל זיין די מוטער פונ׳ם קינד און וועלכע וועט־באשולדיקט אין אונטערוואָרפן אים.

—(::)—

פערזאנען געזוכט

זיי, אדער די וואָס ווייסן פון זיי, זיינען געבעטן צו ווענדן זיך אין "דאס אידישע וואָרט״. אנגעבנדיק נומער.

אברהם דאלגין אדער מרס. קלאס. ביי וועמען ער איז איינגעשטאנען. זייער ווייטיק״. נו. 317.

מ. באראק, א ברייו פאר אייך, נו. 318.

מערעזשין אפעלירט צום אנרא־דזשאינט פאר־צוועצן די שטיצע פאר קאלינינדארפער קרייז, וואו די נויט איז זייער גרויס

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאסקווע, מארט 31 (איטא).— דער נאנ־צער קאלינינדארפער קרייז וואו דער אנרא־דזשאינט האט אפגעשטעלט זיין ארבעט אינ׳ם פעריאד פון דער קאלעקטיוויזאציע, הערשט איצט גרויסער אומגליק און נויט. און דרינגענדיקע הילף איז דארטן נויטיק.

— ווי מערעזשין האט איצט אנטדעקט.

מערעזשין אפעלירט צו דעם אנרא־דזשאינט צו פארגעבן די מיספארשטענ־דעניש וואָס האבן פאסירט צווישן די קא־לינינדארפער קרייז קאמוניסטן און די אנ־ראָ־דזשאינט האט אפגעשטעלט זיין ארבעט אינ׳ם פעריאד פון דער קאלעקטיוויזאציע, און דרינגענדיקע הילף איז דארטן נויטיק.

— ווי מערעזשין האט איצט אנטדעקט.

מערעזשין אפעלירט צו דעם אנרא־דזשאינט צו פארגעבן די מיספארשטענ־דעניש וואָס האבן פאסירט צווישן די קא־לינינדארפער קרייז קאמוניסטן און די אנ־ראָ־דזשאינט אין דער צוקונפט.

מאסקווע, מארט 31 (איטא). — דער קאמיטעט פארערט איינט אויף מען זאָל זיין זייער פארזיכטיק ווען מען קאָלאני־זירט נייע אידישע קאָלאָניסטן אין קא־לעקטיוון, באוונדערס, ווען מען באזעצט זיי אין די הייזער פון אלטע אידישע קאָ־לאָניסטן. עס ווערט אנגעזייגט, אז די אל־טע קאָלאָניסטן ווילן אפט ניט דולדן די ניט געבעטענע געסט אין זייערע הייזער, וועלכע עס איז זיי אזוי שווער אנגענומען צו בויען. און דאָס שאפט א שלעכטע שטימונג.

אראבישע צייטונג פארערט מען זאָל ניט אריינלאָזן זשא־באטינסקין אין לאנד

ניו־יארק, מארט 31. — לויט א קייבל צו דער הייגער "טיימס" פון לאנדאן, האט די יורידישע קאמיסיע פונ׳ם פריווי קאונ־סיל צוריקגעווארפן די פעטיציעס פון א צאל אראבער, פאראורטיילט צום טויט פאר מארד אין די לעצטע ראיאטן אין ארץ־ישראל. דער אפיל האט זיך באזירט אויף דעם, וואָס די פאלעסטינער געריכטן האבן איינגאריר די אטאמאטישע געזעצן, וועלכע זיי זאָלן האבן געארפן אנווענדן.

ירושלים, מארט 31 (איטא). — די העבריאישע פרעסע איז איינשטימיג אין באגריסן די אידישע ראטמענער פון ירו־שלים, וואָס האבן רעזיגנירט פון שטאט־ראט אין פראטעסט קעגן דעם מעיארס באטייליקן זיך אין דער אראבישער דעלע־גאציע און דער באשטימונג פונ׳ם קריטס־לאכן וויצע־מעיאר, אנשטאט דעם אידישן, ווי זיין שטעל־פארטרעער.

די ענגלישע ביילאגע פון אראבישן "פא־לאשטין״ פארערט מען זאָל פארבאטן זשאבאטינסקין צוריקקערן זיך קיין פא־לעסטינע, ווייל מיט אן אפאנאנדע פון א אידישער מלוכה איז א ווידערשפרוך צו דער באלפור דעקלאראציע און צום מאנ־דאט, און קאָן פירן צו א ברוך פון פרידן.

פיר אראבער פון שכם זיינען פארוואר־טיילט געווארן צו איין יאר געפענגעניש יעדערער פאר הערן דעם המון קעגן דער פאלאיי בעת די ראיאטן.

מאָסקווער אזעט באשליסט צו ווערן א ריין קאמוניסטישע ארגאניזאציע

מאסקווע, מארט 31 (איטא). — דער מאסקווער "אזעט" האָ באשלאסן צו דע־ווירדן זיינע תקנות און צו פארוואנדלען זיך אין א ריינער "קלאסן ארגאניזאציע״, אפגאנגריק זיך פון דער ביז־איצטיקער אפיציעלער אומפארטייאישקייט.

דעם איטא קארעספאנדענט ווערט באַ־קאנט, אז דער ווייס־רוסישער "אזעט״ באַ־קעמפט די דאזיקע טענדענץ פון מאסקווער "אזעט״, ניט אריינצונעמען אין דער אר־גאניזאציע די שיטלאזע "לישענצעס״ ווי מיטגליידער.

דאָס קאָן פירן צו א נייעם צוזאמענ־שטויס צווישן מאסקווע אין מינסק, צווי־שען וועמען די באציאונגען זיינען שוין אזוי אויך זייער אנגעשטרענגט און צווישן וועמען עס הערשט א קענגזייטיקע אומצופרידענהייט.

י. גרינבוימס זון קריגט שווערע־רע שטראף

וואַרשע, מארט 31 (איטא). — דער אפעלאציאנס גערעכט האט ארויפגעלייגט א שווערע שטראף אויף יאָנ־אלן גרינבוימס זון, וועלכער איז געווען אנגע־קלאגט אין קאמוניסטישער טעטיקייט. דעם אורטייל פונ׳ם קרייז גערעכט פון אנ־דערהאלבן יאר טורמע, האט דער אפעלא־ציאנס גערעכט פארביטן אויף פיר יאר טורמע און פארלוסט פון ביר׳ערשאפט.

דעפוטאט הארטגלאס האָט פארטרי־דיקט דעם יונגן גרינבוימען.

—(::)—

מזל טוב

א טאכטער געבארן צו מר. און מרס. א. קייץ, 526 מעגנים עוועניו. מוטער און קינד אין בעסטן צושטאנד אין סט. באני־פיס האספיטאל.

פירער פון בונד האט טענות צו סאָ־ציאליסטישע פירער פאר זייער פראָ־ציוניסטישער שטעלונג

וואַרשע, מארט 31 א(יטא).— דער בונ־דישער ארגאן "פאלקס־צייטונג״ האט דאָ איינט פארעפנטלאכט אן אינטערעסאנטע קארעספאנדענץ צווישן דעם בונדישן פי־רער היינריך ערליך, און דעם סעקרעטער פון דעם צווייטן סאציאליסטישן אינטער־נאציאנאל, פרידריך אדלער, וועלכע איז אנגעפירט געווארן באלד נאָך דער קאנפע־רענץ פון דער אידישער אגענטור אין צו־ריך לעצטן זומער.

ערליך באריכט אין זיין ברייוו צו אדלע־רען וואנדערוועלדעם פראָ־ציוניזם און אויך לעגן בלומס באגייסטערונג צו דער אגענטור, אין וועלכער ער האט צוגעזאגט די סימפאטיע פון דעם סאציאליסטישן אינטערנאציאנאל צו דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל.

ערליך זאגט צווישן אנדערש: "מיר גלויבן, אז מיר זיינען באַרעכטיקט אויס־צודריקן אונזער אומצופרידנהייט מיט די אומפארטייאישע, נאציאנאליסטן, ביישרי־שער פארטיי און עקאנאמישער פארטיי. דער צוזאמענשטעל איז פאלגנדיקער:

קאנצלער, היינריך ברונינג.
אויסערן מיניסטער, יוליוס קורטיוס.
אינערן מיניסטער, יאזעף ווירט.
פינאנץ מיניסטער, דר. פ. מאלדענהויער.
עקאנאמישער מיניסטער, ה. דיטרקי.
ארבעטער מיניסטער, אדאם שטעגערוואלד.
פארטיידיקונג, ווילהעלם גרעגנער.
אגריקולטור, מארטין שילע.
פאסט, נעערג שיידעל.
פארבינדונגען, טעאדאר פאן גווערארד.
יוסטיץ, יאהאנעס ברעט.
אן פארטפעל, גאטפריד טרעוויראנוס.

״זייאן קאמאנוועלט״ טיילט אויס ״דידס״ אויפ׳ן באדן

ירושלים, מארט 31 (איטא). — די אמעריקאנער "זייאן קאמאנוועלט״ האט אנגעהויבן אויסטיילן "דידס״ צו׳ די קוי־פער פון "לאמס״ אין דער קאלאניע הרצ־ליה, און 320 "דידס״ זיינען שוין ביז איצט אויסגעטיילט געווארן.

הרצליה איז מיט א קורצער צייט צור־ריק געווען אין געפאר פארקויפס צו ווערן פאר די חובות פון דער "זייאן קאמאנ־וועלט״.

ירושלים, מארט 31 (איטא). — דער צענטראל וואל־קאמיטעט האט באשלאסן, אז די וואלן צו דער אסיפת הנכחרים זאָלן דורכגעפירט ווערן אין יולי.

נייע רעגירונג צוזאמענגעשטעלט אין דייטשלאנד פון היינריך ברונינג

בערלין, דייטשלאנד, מארט 31. — דר. היינריך ברונינג, פירער פון די צענטריסטן האט צוזאמענגעשטעלט א נייעם קאבינעט צו פארנעמען דעם ארט פון דער רעזיגנירטער טער רעגירונג פון דעם סאציאליסטישן פרעמיער מילנער, וועלכער האט אנגענעבן זיין רעזיגנאציע לעצטע וואָך דערפאר וואָס דער קאבינעט האט ניט איינגע־שטימט צו אסיגנירן א גרויסע סומע וואָס ער האט געפאָדערט פאר א ארבעטסלאָזע.

יוליוס קורטיוס פארנעמט ווידער דעם פאסטן פון אויסדן מיניסטער אין דעם נייעם קאבינעט.

דער נייער קאבינעט איז צוזאמענגע־שטעלט פון פיר בענטריסטן, צוויי פעל־קיסטן און צו איינעם פון די דעמאקראטן, אומפארטייאישע, נאציאנאליסטן, ביישרי־שער פארטיי און עקאנאמישער פארטיי. דער צוזאמענשטעל איז פאלגנדיקער:

קאנצלער, היינריך ברונינג.
אויסערן מיניסטער, יוליוס קורטיוס.
אינערן מיניסטער, יאזעף ווירט.
פינאנץ מיניסטער, דר. פ. מאלדענהויער.
עקאנאמישער מיניסטער, ה. דיטרקי.
ארבעטער מיניסטער, אדאם שטעגערוואלד.
פארטיידיקונג, ווילהעלם גרעגנער.
אגריקולטור, מארטין שילע.
פאסט, נעערג שיידעל.
פארבינדונגען, טעאדאר פאן גווערארד.
יוסטיץ, יאהאנעס ברעט.
אן פארטפעל, גאטפריד טרעוויראנוס.

מיידל ערנסט פארוואונדעט פון אוטאמאביל

דזשעני סופקא, 12 יאר אלט, פון 572 בענעטיין עווע., איז ערנסט פארוואונדעט געווארן שבת ביינאכט, ווען זי איז אומ־געווארפן געווארן אין אן אוטאמאביל עק־סידענט אויף פרינסעס סט., צווישן פא־סיפיק עווע. און רופערט עווע. זי ליגט איצט אין שפיטאל אין אן ערנסט צו־שטאנד.

יוניטעד היכרו רעליף מאכט לעצטן מעות־חטים אפיל

רבי פרענק בעט אונז צו פארעפנטלאכן דעם פאלגנדיקן אפיל אין נאמען פון דער "יוניטעד היכרו רעליף״.

"פסח איז נאענט, און מיר זיינען שוין פארווארפן מיט בקשות פאר חיקף. די נויט איז איצט באזונדערס גרויס. די אר־בעטסלאזיקייט דעם ווינטער האט געמאכט גרעסער די נויט דעם ערב יום־טוב.

"איר רעכנט עס פאר א גרויסער מצוה צו פארגרייטן זיך ווי גענהערליך לכבוד דעם גרויסן יום טוב פון דערלייזונג. טוט זשע אויך א טראכט וועגן יענע וואָס קאָנען זיך אליין ניט העלפן און מוזן אנקומען צו דער ווייטער היב. רעליף.

"אונזער פארטרעטער וועט אפשר ניט האבן די מעגלאכקייט צו באזוכן אייך. אויב איר האט נאָך ניט געמאכט אייער בייטראג, זייט איר געבעטן דריינגענד גלייך ברייענען אייער ביישטייערונג צום פרעזי־דענט, ד. בארש, 85 פרינסעס סט.״

ווערט משוגע צעקלאפנדיק זיך דעם קאָפּ אין א שפיל מיט פריינט ביי א פארטיע

בארהעד, אלטא., מארט 30. —לוקאס סטיירוואלד; פון נירלאנדיא, 18 מייל פון דאנען, האט פארבראכט ביי א קירך פאר־טיע. ער האט זיך צעשטיפט מיט עטלאכע פון זיינע חברים, וועלכע האבן אים גע־פרואוט אוועקלייגן. אויסדרייענדיק זיך פון זייערע הענט, איז ער אומגעפאלן און האט געקראגן א שטארקן קלאפּ אין קאָפּ, פון וועלכן ער איז גלייך אויפ׳ן אָרט גע־ווארן ווילד־משוגע. מען האט אים אפגע־פירט אין שפיטאל. קיין עדמאנטאן, און מען האט מורא, אז ער האט צעשפאנטן זיין שארבן.

—(::)—

אנטי־פסח קאמפיין אין סאוועט רוסלאנד גייט צו שוואך

מאסקווע, מארט 30 (איטא). — דער הויפטיאריקער פסח־קאמפיין אין רוסלאנד גייט צו זייער שוואך. די אידישע קאמו־ניסטן האבן ניט אין דעם איצטיקן אנטי פסח קאמפיין קיין שום ספעציעלע לאזונג, און זיי וועלן זיך מוזן באגנוגן בלויז מיט איינקע אנטי־רעליגיעזע קאנצערטן אין פארלויף פון די ערשטע פסח־טעג.

פון דער אנדערער זייט, האבן זיך א צאל אירן שוין רעניסטרירט פאר מצות, וואָס ווערן געבאקן פון חמצ׳דיקער מעל.

די רעגיסטראציע גייט אן אין די שולן. מצה בעקעריין ווערן געבנט אין פאר־שיידענע גענטן פון מאסקווע. די דאזיקע בעקעריין ווערן געעפנט מיט דער רעגירונג לאכער צוישטימונג פון דער רעגירונג.

מערעזשין צו באטראכטן שווערע עקאנאמישע לאגע פון דייטשע אידן

בערלין. מארט 31 (איטא). — דער צו־אמענרוף פון אן עקאנאמישער קאנפע־רענץ פון דייטשן אידנטום, כדי צו באַ־טראכטן און געפינען מיטלען צו פארלייכ־טערן די שווערע עקאנאמישע לאגע פונ׳ם דייטשן אידנטום, איז פארגעשלאָגן גע־ווארן נעכטן אויף דער יערלאכער פאר־זאמלונג פונ׳ם "הילפס־פאראיין דער דייטשן יודן״.

ה׳ קארעסקי, פרעזידענט פון דער בער־לינער אידישער קהלה, האט באריכטעט וועגן דעם קאמיטעט וואָס ווערט אויסגעשיקט פון דער דייטשער רע־גירונג צו גוטצוהייסן דעם נייעם סטאַ־טוס פון די אידישע קהלות, וואָס גיט די אויסלעגדערישע אירן וואָס וואוינען אין דייטשלאנד דאָס רעכט אויסגעקליבן צו ווערן אין דייטשע אידישע קהלות.

—)(:.:(—

אמעריקאנער פארשטייער אין פוילן וועגן אימיגראנטן שמוגל

וואַרשע, מארט 31 (איטא). — דער אמעריקאנער דיסטריקט אטארני איז אנ־געקומען קיין וואַרשע צו מאכן אויספאר־שונגען וועגן דער אפערע מיט די וויזע פעלשונגען, אין פארבינדונג מיט באסקר־נען און אנדערע.

לאגע פון תלמוד־תורה זייער א קרי־טישע, ווערט באריכטעט אויף קאָנ־פערענץ; נאָך א זיצונג היינט

ארום 150 דעלעגאטן פון פארשיידענע שטאטיקע ארגאניזאציעס און יחידים האָ־בען זיך פאראזאמלט נעכטן ביי דער קאנ־פערענץ פון דער תלמוד תורה.

דער פארזיצער מ. נ. ווייסמאן, האט דערקלערט די לאגע פון דער תלמוד תורה וועלכע האט גורם געווען דעם אפרוף פון דער קאנפערענץ.

מר. וועפעל, פארזיצער פון ועד החינוך, האט באריכטעט וועגן דעם לימוד. פאר־שיידענע מיינונגען זיינען ארויסגעזאגט געווארן ווי אזוי עס זאָל אנגעפירט ווערן דער לימוד אין דער צוקונפט. א טייל פון די פארזאמלטע איז געווען מיט דער מיי־נונג, אז דער לימוד דארף זיין א שטרייג רעליגיעזער, אנדערע האבן אבער געזאגט אז דער לימוד דארף זיין נאציאנאל־העב־רייאיש, מיט ארץ־ישראל אלס דעם צענ־טער.

די דירעקטארן האבן עפנטלאך דער־קלערט, אז די לאגע ווי זי איז ביי היינ־טיקן טאג אין דער תלמוד־תורה איז זייער א טרויעריקע, און זיי האבן דערקלערט, אז זיי פילן זיך שולדיק אין דעם און דערפאר איז פארראפן געווארן די קאנפערענץ צו וועלכער אלע אידן פון שטאט זיינען איינ־געלאדן געווארן, און זאָל די קאנפערענץ זאָגן איר ווארט און געפינען א מיטל ווי אזוי אויפצוהאלטן די תלמוד תורות אין ווינניפעג.

א קאמיטעט פון צען מענשן אין דער־ווייטל געווארן, אז זיי זאָלן אויסארבעטן אין פארלויף פון היינטיקן טאג נייע פלע־נער ווי אזוי צו רעטן די תלמוד תורות פון אונטערגאנג, און זיי זאָלן עס פארליינען היינט 8 אזייגער אוונט ביי דער פארזע־צונג פון דער קאנפערענץ.

ווי דער פארטרעטער פון "דאס אידישע וואָרט״ פארשטייט, איז די לאגע פון דער ת״ת זייער אן ערנסטע און א גרויסע אי־בערראשונג קאָן קומען פאר די וויניפעגער אידן, אויב באלדיקע מיטלען וועלן ניט גענומען ווערן צו רעטן די ת״ת פון צוואר מענערוך.

אלע יחידים און ארגאניזאציעס וועלכע זיינען פאראינטערעסירט אין דער ת״ת מוזן אומבאדינגט קומען היינט 8 אזייגער אוונט צו דער קאנפערענץ וואָס וועט פאר־געעצט ווערן אין תלמוד תורה זאָל, און זאָלן זיי אויסהערן די לאגע און זאָגן זיי־ער ווארט איידער עס ווערט צו שפעט.

זעכצן מיינערס אומגעקומען אין קוילן מינע אין קענטאקי

פיינוויל, קענטאקי, מארט 31. — די האפענונגען פאר די 16 מיינערס וואָס זיי־נען אריינגעבראָפּט געווארן אין א פאסטקע אנדערהאלבן מייל אין דער ערד אין דער קוילן־מינע אין קעטל איילענד, אין לעצטן אוונט אויפגעגעבן געווארן, נאָכדעם ווי די רעטונגס־פארטיעס זיינען איין מאָל נאָכ׳ן צווייטן צוריקגעטריבן געווארן פון טויט־לאכע גיפטיקע גאזן וואָס פילן אן די מי־נע.

די מינע איז רואינירט געווארן פון א מיסטעריעזן אויפריס, פאראורזאכט פון גאז אדער סטויב עקספלאזיע. די רעטער האבן געטראגן גאז־מאסקעס אויף זייערע פנומ׳ער, אבער די טוטלאכע גאזן האבן זיי דורכגעדרונגען.

פופצן פון די זעכצן פארשאטענע מיי־נערס זיינען געווען פארהייראטע, און זיי לאָזן איבער מער ווי 40 עלנטע יתומים.

אן אויפריס איז פארגעקומען אין דער זעלבער מינע מיט צוויי יאָר צוריק, און א פארמאן איז דאן געטויט געווארן.

מאנטאג, דן 31 מארץ, 1930

אנב - אורחא — פון מארק
די באוועגונג און די מאסן

קומט קיין ווינניפעג אויפ׳ן וועג קיין קאלגארי — פרץ הירשביין

מאָסקווער אזעט באשליסט צו ווערן א ריין קאמוניסטישע ארגאניזאציע

״זייאן קאמאנוועלט״ טיילט אויס ״דידס״ אויפ׳ן באדן

נייע רעגירונג צוזאמענגעשטעלט אין דייטשלאנד פון היינריך ברונינג

פירער פון בונד האט טענות צו סאָ־ציאליסטישע פירער פאר זייער פראָ־ציוניסטישער שטעלונג

מאָסקווער אזעט באשליסט צו ווערן א ריין קאמוניסטישע ארגאניזאציע

מערעזשין אפעלירט צום אנרא־דזשאינט פאר־צוועצן די שטיצע פאר קאלינינדארפער קרייז, וואו די נויט איז זייער גרויס

אראבישע צייטונג פארערט מען זאָל ניט אריינלאָזן זשא־באטינסקין אין לאנד

קאנפערענץ צו באטראכטן שווערע עקאנאמישע לאגע פון דייטשע אידן

לאגע פון תלמוד־תורה זייער א קרי־טישע, ווערט באריכטעט אויף קאָנ־פערענץ; נאָך א זיצונג היינט

זעכצן מיינערס אומגעקומען אין קוילן מינע אין קענטאקי